

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2545. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2545. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows . พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2541. ประมวลข้อกำหนดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
เกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียน . กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. รายชื่อการเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน. กรุงเทพมหานคร :
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2518 - 2531. สรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียนบริษัทรับ
อนุญาต . เล่มที่ 1 – 4. กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2532. สรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียนบริษัทรับอนุญาต .
เล่มที่ 1 – 2. กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2533 – 2538. สรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียนบริษัทรับ
อนุญาต . เล่มที่ 1 – 4. กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2539. สรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ .
เล่มที่ 1 – 4. กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2546. สรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียน . เล่มที่ 1 – 4.
กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2541. I – SIMS CD – ROM Volume 2. กรุงเทพมหานคร :
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542. Listed Company Information CD – ROM 1999.
กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2543. Listed Company Information CD – ROM 2000.
กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2544. Listed Company Information CD – ROM 2001.
กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2545. Listed Company Information CD – ROM 2002.

กรุงเทพมหานคร : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ. 2541. รายงานของผู้สอบบัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
ชวนพิมพ์.

พะยอม สิงห์เล่นห์. 2543. การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.

เพ็ญแข ศิริวรรณ. 2546. สถิติเพื่อการวิจัยโดยใช้คอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร
: บจก. เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัลพับลิเคชั่น.

วินัส ฤชาชัย. 2543. เศรษฐศาสตร์ : สถิติเศรษฐศาสตร์. เชียงใหม่ : ตำราวิชาเศรษฐศาสตร์.
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีรานันท์ พงศาภักดี. 2541. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลุ่ม : ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีเพ็ญ ทรัพย์มณฑัย. 2545. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
ปิ่นเกล้าการพิมพ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท A.N. การพิมพ์.

สมชาย สุภัทรกุล. 2542. คุณภาพของงานสอบบัญชีกับขนาดของสำนักงานสอบบัญชี. วารสาร
บริหารธุรกิจ. ปีที่ 22. เล่มที่ 83. หน้า 21 – 32.

สมหวัง ศุภโชคชัยวัฒนา, นิตศน์ เหมรักษ์ และ พรสวรรค์ เรืองสุขอุดม. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อ
การเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับ
อนุญาตของบริษัทจดทะเบียนและรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. โครงการวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาโท. การบัญชี. คณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2544. มาตรฐานการสอบบัญชี
รหัส 200 : วัตถุประสงค์และหลักการพื้นฐานของการสอบบัญชี.
กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2544. มาตรฐานการสอบบัญชี
รหัส 220 : การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2544. มาตรฐานการสอบบัญชี
รหัส 570 : การดำเนินงานต่อเนื่อง. กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลิฟวิ่ง.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคม
ศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง.

ภาษาอังกฤษ

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). 1978. The commission on auditors' responsibilities: Report, conclusions, and recommendations.

New York: AICPA.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) SEC Practice Section. 1992.

Statement of position regarding mandatory rotation of audit firms of publicly held companies. New York: AICPA.

Beck, P., Frecka, T., and I. Solomon. 1988. A model of the market for MAS and audit services: knowledge spillovers and auditor-auditee bonding. Journal of Accounting Literature, 7: 50-64.

Carcello, J. V., Hermanson, R. H., and N. T. McGrath. 1992. Audit quality attributes: The perceptions of audit partners, preparers, and financial statement users. Auditing: A Journal of Practice & Theory. 11 (Spring) : 1-15.

Casterella, J. R., Lewis, B. L., and P. L. Walker. 1999. Why do bankrupt companies receive unmodified opinions ? Research in Accounting Regulation. 13 : 169-177.

Chen, K. C., and B. K. Church. 1992. Default on debt obligations and the issuance of going- concern opinions. Auditing: A Journal of Practice & Theory. (Fall) : 30-49.

Craswell, A. T., Francis, J. R., and S. Taylor . 1995. Auditor brand name reputations and industry specialization. Journal of Accounting and Economics. 20 (December) : 297-322.

Datar, S. M., Feltham, G. A., and J. S. Hughes "The role of audits and audit quality in valuing new issues," Journal of Accounting and Economics (December 1991) : 3-49.

DeAngelo, L. E. 1981. Auditor size and audit quality . Journal of Accounting and Economics. 3 (December) : 183-199.

Francis, J., and E. R. Wilson. 1988. Auditor changes : A joint test of theories relating to agency costs and auditor differentiations. The Accounting Review. (October) : 663-682.

- Geiger, M. A., and K. Raghunandan. 2002. Auditor tenure and audit reporting failures. Auditing: A Journal of Practice & Theory, 21: 67-78.
- Hogan, C. E., and D. C. Jeter. 1999. Industry specialization by auditors. Auditing: A Journal of Practice & Theory, 18: 1-17.
- Johnson, V. E., Khurana, I. K., and J. K. Reynolds. 2002. Audit-firm tenure and the quality of financial reports. Contemporary Accounting Research, 19: 637-660.
- Krishnan, J., and P. C. Schauer. 2000. The differentiation of quality among auditors : Evidence from the not-for-profit sector. Auditing: A Journal of Practice & Theory, 19: 9-25.
- Lennox, C. S.. 1999. Audit quality and auditor size: An evaluation of reputation and deep pockets hypotheses. Journal of Business Finance & Accounting, 26: 779-806.
- McKeown, J. C., Mutcher J. F., and W. Hopwood. 1991a. Towards an explanation of auditor failure to modify the audit opinion of bankrupt companies. Auditing: A Journal of Practice & Theory, (Supplement) : 1-13.
- Meier, H. H., and J. Fuglister. 1992. How to improve audit quality : Perceptions of Auditors and Clients. Ohio CPA Journal, 51: 21-24.
- O'Keefe, T. B., and P. Westort. 1992. Conformance to GAAS reporting standards in municipal audits and the economics of auditing: The effect of audit firm size, CPA examination performance, and competition. Research in Accounting Regulations, 6: 39-77.
- Palmrose, Z. V.. 1986. Audit fees and auditor size : Further evidence. Journal of Accounting Research, 24: 97-110.
- Palmrose, Z. V.. 1988. An analysis of auditor litigation and service quality. The Accounting Review, (January) : 55-74.
- Public Oversight Board (POB). 1994. Strengthening the Professionalism of the Independent Auditor. Stamford, CT:POB.

- Raghunandan, K., and D. V. Rama. 1995. Audit reports for Companies in financial distress : before and after SAS No. 59. Auditing: A Journal of Practice & Theory. 14 (Spring) : 50-63.
- Saltelli, A., Chan, K., and E. M. Scott. 2000. Sensitivity Analysis. John Wiley & Sons, Inc.
- Shockley, R. A.. 1981. Perceptions of auditors' independence: An empirical analysis. The Accounting Review. (October) : 785-800.
- Teoh, S. H., and T. J. Wong. 1993. Perceived auditor and the earnings response coefficient. The Accounting Review. (April) : 346-366.
- The University of Texas at Austin. 1999. Multinomial Logistic Regression[Online]. Available from : http://www.utexas.edu/courses/schwab/sw388r7/Tutorials/RulonMultinomialLogisticRegressionProblem_doc.html/Contents_Multinomial_Logistic_Regression_A_Problem_in_Personnel_Classification.html [2004, July 19]
- Thomas, C. W. 2003. Research about audit quality. The CPA Journal, 73: 48-51.
- Woodland, A. M., and J. K. Reynolds. 2003. Restatements and Audit Quality[Online]. Available from : <http://accounting.rutgers.edu/raw/aaa/audit/midyear/04midyear/papers/woodlandreynolds.do> [2004, January 29]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์การทดสอบยืนยัน

กรณีที่ 1 ปรับเปลี่ยนการวัดค่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีโดยจากเดิมวัดค่าจากส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากรายได้ของบริษัทลูกเข้ามาเป็นการวัดขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจากส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทลูก

ตารางที่ 6.1 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
multinomial audit quality	ไม่มีเงื่อนไข	27	48.2%
	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	14	25.0%
	ไม่แสดงความเห็น	15	26.8%
Valid		56	100.0%
Missing		5	
Total		61	
Subpopulation		56	

ตารางที่ 6.2 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	117.729			
Final	106.465	11.264	10	.337

ตารางที่ 6.3 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรใน
สมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.182
Nagelkerke	.208
McFadden	.096

ตารางที่ 6.4 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว
ที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	110.321	3.856	2	.145
MS_FEE	110.583	4.117	2	.128
TENURE	107.134	.669	2	.716
EXPERT	106.626	.161	2	.923
FEE_MILI	110.702	4.236	2	.120
CF_OPER	107.519	1.054	2	.590

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

ตารางที่ 6.5 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงื่อนไข	ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มวรรณ	ไม่แสดง ความเห็น	
ไม่มีเงื่อนไข	22	3	2	81.5%
ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	7	4	3	28.6%
ไม่แสดงความเห็น	7	4	4	26.7%
Overall Percentage	64.3%	19.6%	16.1%	53.6%

ตารางที่ 6.6 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter Estimates

multinomial audit quality(a)		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Interval for Exp(B)	
								Lower Bound	Upper Bound
ไม่มีเงื่อนไข	Intercept	-.158	.829	.036	1	.849			
	MS_FEE	.082	.050	2.719	1	.099	1.086	1.000	1.178
	TENURE	.006	.076	.006	1	.937	1.006	.887	1.141
	EXPERT	-.004	.025	.031	1	.861	.996	.956	1.037
	FEE_MILI	-.015	.552	.001	1	.979	.986	.397	2.444
ไม่มีเงื่อนไข แต่เพิ่ม วรรณ	CF_OPER	.000	.000	.132	1	.716	1.000	1.000	1.001
	Intercept	1.776	1.122	2.508	1	.113			
	MS_FEE	.016	.057	.083	1	.773	1.016	.926	1.116
	TENURE	-.065	.100	.423	1	.515	.937	.796	1.104
	EXPERT	-.011	.029	.158	1	.691	.989	.943	1.037
	FEE_MILI	-2.603	1.640	2.519	1	.113	.074	.005	1.099
	CF_OPER	.000	.000	.970	1	.325	1.000	1.000	1.001

a The reference category is: ไม่แสดงความเห็น.

จากตารางที่ 6.1 – 6.6 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 56 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการ แบบโครงสร้างไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากไม่มีตัวแปรอิสระใดที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับตัวแปรตามได้ สมการแบบโครงสร้างสามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 20.8 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 53.6 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีที่ 2 ดัดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 ออก

ตารางที่ 6.7 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
multinomial	ไม่มีเงื่อนไข	6	18.8%
audit quality	ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มวรรณ	12	37.5%
	ไม่แสดงความเห็น	14	43.8%
Valid		32	100.0%
Missing		4	
Total		36	
Subpopulation		32	

ตารางที่ 6.8 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	66.775			
Final	40.813	25.962	10	.004

ตารางที่ 6.9 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.556
Nagelkerke	.634
McFadden	.389

ตารางที่ 6.10 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	53.761	12.948	2	.002
MS_SALE	48.309	7.496	2	.021
TENURE	47.128	6.315	2	.043
EXPERT	43.546	2.733	2	.255
FEE_MILI	47.665	6.852	2	.033
CF_OPER	50.138	9.325	2	.009

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

ตารางที่ 6.11 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงื่อนไข	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	ไม่แสดงความเห็น	
ไม่มีเงื่อนไข	3	1	2	50.0%
ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	0	10	2	83.3%
ไม่แสดงความเห็น	1	3	10	71.4%
Overall Percentage	12.5%	43.8%	43.8%	71.9%

ตารางที่ 6.12 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter Estimates

multinomial audit quality(a)		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Interval for Exp(B)	
								Lower Bound	Upper Bound
ไม่มีเงื่อนไข	Intercept	-3.015	1.966	2.351	1	.125			
	MS_SALE	.198	.136	2.129	1	.145	1.219	.975	1.523
	TENURE	-.135	.193	.487	1	.485	.874	.636	1.201
	EXPERT	-.008	.044	.030	1	.863	.992	.924	1.066
	FEE_MILI	-.056	1.228	.002	1	.964	.946	.125	7.131
	CF_OPER	-.002	.001	3.394	1	.065	.998	.996	1.000
ไม่มีเงื่อนไข แต่เพิ่ม วรรณ	Intercept	2.585	1.374	3.542	1	.060			
	MS_SALE	.376	.199	3.564	1	.059	1.456	1.050	2.020
	TENURE	-.548	.292	3.524	1	.060	.578	.357	.934
	EXPERT	-.099	.071	1.922	1	.166	.906	.806	1.019
	FEE_MILI	-3.583	1.836	3.810	1	.051	.028	.001	.569
	CF_OPER	.001	.001	1.670	1	.196	1.001	1.000	1.003

a The reference category is: ไม่แสดงความเห็น.

จากตารางที่ 6.7 – 6.12 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 32 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการ แบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการ แบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 63.4 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 71.9 ส่วนผลการทดสอบ สมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีนี้ 3 ดัดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 และ ทำการปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระโดยเปลี่ยนการวัดค่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการใช้ส่วนแบ่งตลาดของ สำนักงานสอบบัญชีจากรายได้ของบริษัทลูกค้ำมาเป็นการใช้ส่วนแบ่งตลาดของ สำนักงานสอบบัญชีจากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทลูกค้ำ

ตารางที่ 6.13 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
multinomial audit quality	ไม่มีเงื่อนไข	6	18.8%
	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	12	37.5%
	ไม่แสดงความเห็น	14	43.8%
Valid		32	100.0%
Missing		4	
Total		36	
Subpopulation		32	

ตารางที่ 6.14 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	66.775			
Final	47.117	19.658	10	.033

ตารางที่ 6.15 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.459
Nagelkerke	.524
McFadden	.294

ตารางที่ 6.16 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว
ที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	59.998	12.881	2	.002
MS_FEE	48.309	1.192	2	.551
TENURE	51.453	4.336	2	.114
EXPERT	47.217	.100	2	.951
FEE_MILI	53.403	6.286	2	.043
CF_OPER	55.566	8.449	2	.015

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

ตารางที่ 6.17 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงื่อนไข	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	ไม่แสดงความเห็น	
ไม่มีเงื่อนไข	2	1	3	33.3%
ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	0	9	3	75.0%
ไม่แสดงความเห็น	2	3	9	64.3%
Overall Percentage	12.5%	40.6%	46.9%	62.5%

ตารางที่ 6.18 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter Estimates

multinomial audit quality(a)		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Interval for Exp(B)	
								Lower Bound	Upper Bound
ไม่มีเงื่อนไข	Intercept	-3.669	1.819	4.068	1	.044			
	MS_FEE	.080	.104	.595	1	.441	1.083	.914	1.284
	TENURE	-.110	.221	.248	1	.619	.896	.622	1.289
	EXPERT	.013	.042	.094	1	.759	1.013	.946	1.085
	FEE_MILI	1.534	.892	2.960	1	.085	4.638	1.070	20.109
	CF_OPER	-.002	.001	3.435	1	.064	.998	.996	1.000
ไม่มีเงื่อนไข แต่เพิ่มวรรณ เน้น	Intercept	1.983	1.385	2.049	1	.152			
	MS_FEE	.057	.069	.680	1	.409	1.058	.945	1.185
	TENURE	-.464	.314	2.187	1	.139	.629	.375	1.053
	EXPERT	.000	.033	.000	1	.995	1.000	.948	1.056
	FEE_MILI	-1.885	1.863	1.024	1	.312	.152	.007	3.252
	CF_OPER	.001	.001	1.781	1	.182	1.001	1.000	1.003

a The reference category is: ไม่แสดงความเห็น.

จากตารางที่ 6.13 – 6.18 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 32 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการ แบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 52.4 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 62.5 ส่วนผลการทดสอบ สมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีนี้ที่ 4 ตัดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ และธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ออก

ตารางที่ 6.19 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
multinomial audit quality	ไม่มีเงื่อนไข	2	8.3%
	ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มวรรณ	8	33.3%
	ไม่แสดงความเห็น	14	58.3%
Valid		24	100.0%
Missing		4	
Total		28	
Subpopulation		24	

ตารางที่ 6.20 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	42.609			
Final	27.144	15.465	10	.116

ตารางที่ 6.21 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.475
Nagelkerke	.572
McFadden	.363

ตารางที่ 6.22 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	29.130	1.986	2	.370
MS_SALE	30.393	3.249	2	.197
TENURE	27.393	.249	2	.883
EXPERT	29.400	2.256	2	.324
FEE_MILI	33.382	6.238	2	.044
CF_OPER	33.463	6.319	2	.042

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

ตารางที่ 6.23 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงื่อนไข	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	ไม่แสดงความเห็น	
ไม่มีเงื่อนไข	1	0	1	50.0%
ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	0	6	2	75.0%
ไม่แสดงความเห็น	0	3	11	78.6%
Overall Percentage	4.2%	37.5%	58.3%	75.0%

ตารางที่ 6.24 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter Estimates

multinomial audit quality(a)		B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Interval for Exp(B)	
								Lower Bound	Upper Bound
ไม่มีเงื่อนไข	Intercept	-2.709	4.808	.318	1	.573			
	MS_SALE	.167	.206	.656	1	.418	1.182	.842	1.659
	TENURE	-.124	.332	.139	1	.709	.884	.512	1.524
	EXPERT	.023	.067	.120	1	.729	1.024	.917	1.143
	FEE_MILI	-3.530	7.933	.198	1	.656	.029	6.310E-08	13619.440
	CF_OPER	-.003	.002	2.120	1	.145	.997	.994	1.000
ไม่มีเงื่อนไข แต่เพิ่ม วรรณ	Intercept	2.068	1.776	1.356	1	.244			
	MS_SALE	.186	.131	2.010	1	.156	1.205	.971	1.495
	TENURE	-.048	.130	.140	1	.708	.953	.770	1.179
	EXPERT	-.060	.053	1.274	1	.259	.942	.864	1.028
	FEE_MILI	-5.713	3.527	2.624	1	.105	.003	9.993E-06	1.092
	CF_OPER	.001	.001	1.221	1	.269	1.001	1.000	1.002

a The reference category is: ไม่แสดงความเห็น.

จากตารางที่ 6.19 – 6.24 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 24 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากไม่มีตัวแปรอิสระใดที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับตัวแปรตามได้ สมการแบบโครงสร้างสามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 57.2 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 75.0 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีนี้ 5 ดัดกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ออก และทำการปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระโดยเปลี่ยนการวัดค่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจากการใช้ส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากรายได้ของบริษัทลูกค้ำมาเป็นการใช้ส่วนแบ่งตลาดของสำนักงานสอบบัญชีจากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทลูกค้ำ

ตารางที่ 6.25 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
multinomial audit quality	ไม่มีเงื่อนไข	2	8.3%
	ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มวรรณคดี	8	33.3%
	ไม่แสดงความเห็น	14	58.3%
Valid		24	100.0%
Missing		4	
Total		28	
Subpopulation		24	

ตารางที่ 6.26 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	42.609			
Final	21.520	21.089	10	.020

ตารางที่ 6.27 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรใน
สมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.585
Nagelkerke	.704
McFadden	.495

ตารางที่ 6.28 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว
ที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	22.678(a)	1.158	2	.560
MS_FEE	30.393	8.873	2	.012
TENURE	25.448	3.928	2	.140
EXPERT	21.982	.461	2	.794
FEE_MILI	25.073	3.553	2	.169
CF_OPER	32.432	10.912	2	.004

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.
a There is possibly a quasi-complete separation in the data. Either the maximum likelihood estimates do not exist or some parameter estimates are infinite.

ตารางที่ 6.29 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงินไข	ไม่มีเงินไขแต่เพิ่มวรรณ	ไม่แสดงความเห็น	
ไม่มีเงินไข	2	0	0	100.0%
ไม่มีเงินไขแต่เพิ่มวรรณ	0	6	2	75.0%
ไม่แสดงความเห็น	0	2	12	85.7%
Overall Percentage	8.3%	33.3%	58.3%	83.3%

ตารางที่ 6.30 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter

multinomial audit ^a	B	Std.	Wal	df	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Exp(B)		
							Lower	Upper	
ไม่มีเงื่อนไข	Interce	-	50175.3	.000	1	.992			
	MS_FE	17.47	2041.24	.000	1	.993	3.9E+0	.000	.b
	TENUR	-	9527.57	.000	1	.996	9.833E-	.000	.b
	EXPER	2.18	714.37	.000	1	.998	8.84	.000	.b
	FEE_MI	156.11	.000		1		6.28E+6	6.2809E+	6.281E+
	CF_OPE	-	40.27	.000	1	.995	.769	1.312E-	4.512E+
ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มบรรทัด	Interce	1.79	1.79	.995	1	.318			
	MS_FE	.058	.064	.820	1	.365	1.05	.954	1.17
	TENUR	-	.132	.076	1	.782	.964	.776	1.19
	EXPER	-	.033	.425	1	.515	.979	.927	1.03
	FEE_MI	-	3.30	2.01	1	.155	.009	3.961E-	2.10
	CF_OPE	.001	.001	1.20	1	.273	1.00	1.00	1.00

a. The reference category is: ไม่แสดง

b. Floating point overflow occurred while computing this statistic. Its value is therefore

จากตารางที่ 6.25 – 6.30 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 24 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 70.4 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 83.3 ส่วนผลการทดสอบ สมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีนี้ 6 ทำการปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระ 2 ตัว ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของสำนักงานสอบบัญชีในอุตสาหกรรมลูกค้า โดยปรับเปลี่ยนมาเป็นการแบ่งสำนักงานสอบบัญชีออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ 4 อันดับแรก และสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ขนาดใหญ่ 4 อันดับแรก และปรับเปลี่ยนค่าที่ใช้ของความเชี่ยวชาญพิเศษของสำนักงานสอบบัญชีจากส่วนแบ่งตลาดในอุตสาหกรรมมาเป็น 2 กลุ่ม คือ สำนักงานสอบบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ และสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ

ตารางที่ 6.31 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

		N	Marginal Percentage
audit quality	ไม่มีเงื่อนไข	26	46.4%
	ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	12	21.4%
	ไม่แสดงความเห็น	18	32.1%
audit firm size	other	20	35.7%
	big 4	36	64.3%
auditor expertise	other	27	48.2%
	expert	29	51.8%
Valid		56	100.0%
Missing		5	
Total		61	
Subpopulation		56	

ตารางที่ 6.32 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้าง

Model Fitting Information

Model	-2 Log Likelihood	Chi-Square	df	Sig.
Intercept Only	117.727			
Final	101.390	16.337	10	.090

ตารางที่ 6.33 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรใน
สมการแบบโครงสร้าง

Pseudo R-Square

Cox and Snell	.253
Nagelkerke	.288
McFadden	.139

ตารางที่ 6.34 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว
ที่ใช้ในสมการแบบโครงสร้าง

Likelihood Ratio Tests

Effect	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	101.390(a)	.000	0	.
CF_OPER	102.917	1.527	2	.466
FEE	105.790	4.399	2	.111
TENURE	101.456	.066	2	.968
D_AUSIZE	108.910	7.519	2	.023
D_EXPERT	101.922	.532	2	.767

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.
a This reduced model is equivalent to the final model because omitting the effect does not increase the degrees of freedom.

ตารางที่ 6.35 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification

Observed	Predicted			Percent Correct
	ไม่มีเงื่อนไข	ไม่มีเงื่อนไขแต่ เพิ่มวรรณ	ไม่แสดง ความเห็น	
ไม่มีเงื่อนไข	22	1	3	84.6%
ไม่มีเงื่อนไขแต่เพิ่มวรรณ	5	4	3	33.3%
ไม่แสดงความเห็น	9	4	5	27.8%
Overall Percentage	64.3%	16.1%	19.6%	55.4%

ตารางที่ 6.36 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Parameter Estimates

multinomial audit quality		B	Std. Error	Wald	Sig.	Exp(B)	90% Confidence Interval for Exp(B)	
							Lower Bound	Upper Bound
ไม่มีเงื่อนไข	Intercept	.937	.746	1.581	.209			
	CF_OPER	.000	.000	.004	.951	1.000	.999	1.001
	FEE	-.095	.567	.028	.867	.909	.299	2.762
	TENURE	.000	.079	.000	.999	1.000	.856	1.168
	[D_AUSIZE=0]	-1.714	.782	4.807	.028	.180	.039	.834
	[D_AUSIZE=1]	0(b)	.	.	.	.	.	.
	[D_EXPERT=0]	.072	.674	.012	.915	1.075	.287	4.026
	[D_EXPERT=1]	0(b)	.	.	.	.	.	.
ไม่มีเงื่อนไข แต่เพิ่ม วรรณคดี	Intercept	1.026	1.359	.569	.450			
	CF_OPER	.000	.000	1.288	.256	1.000	1.000	1.001
	FEE	-3.247	1.899	2.922	.087	.039	.001	1.610
	TENURE	-.024	.103	.054	.817	.976	.798	1.195
	[D_AUSIZE=0]	.263	.872	.091	.763	1.301	.235	7.195
	[D_AUSIZE=1]	0(b)	.	.	.	.	.	.
	[D_EXPERT=0]	.586	.843	.483	.487	1.796	.344	9.375
	[D_EXPERT=1]	0(b)	.	.	.	.	.	.

a The reference category is: ไม่แสดงความเห็น.

b This parameter is set to zero because it is redundant.

จากตารางที่ 6.31 – 6.36 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 56 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 28.8 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 55.4 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีที่ 7 ปรับเปลี่ยนค่าตัวแปรตามซึ่งหมายถึงคุณภาพงานสอบบัญชีจากเดิมที่แบ่งเป็น 3 ระดับ ให้ลดลงมา มี 2 ระดับ ส่วนค่าตัวแปรอิสระทุกตัวคงค่าเดิม

ตารางที่ 6.37 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	56	91.8
	Missing Cases	5	8.2
	Total	61	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		61	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

ตารางที่ 6.38 แสดงการระบุค่าตัวแปรตาม

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
other	0
going concern	1

ตารางที่ 6.39 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างโดยใช้ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	20.868	5	.001
	Block	20.868	5	.001
	Model	20.868	5	.001

ตารางที่ 6.40 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรใน
สมการแบบโครงสร้าง

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	47.885	.311	.440

ตารางที่ 6.41 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างโดยใช้
Hosmer and Lemeshow Test

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	5.065	7	.652

ตารางที่ 6.42 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification Table^a

Observed		Predicted			
		binary audit quality		Percentage Correct	
		other	going concern		
Step 1	binary audit quality	other	17	9	65.4
		going concern	3	27	90.0
	Overall Percentage				78.5

a. The cut value is .500

ตารางที่ 6.43 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

		Variables in the						90.0% C.I. for EXP(B)	
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1	AUSIZE	-.225	.072	9.690	1	.002	.798	.709	.899
	TENURE	-.030	.077	.149	1	.700	.971	.855	1.102
	EXPERT	.028	.029	.923	1	.337	1.028	.981	1.078
	FEE	2.359	.978	5.814	1	.016	10.579	2.117	52.879
	CF_OPER	-.001	.000	3.965	1	.046	.999	.998	1.000
	Constant	1.771	.908	3.802	1	.051	5.879		

a. Variable(s) entered on step 1: AUSIZE, TENURE, EXPERT, FEE, CF_OPER.

จากตารางที่ 6.37 – 6.43 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 56 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 44.0 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 78.5 ส่วนผลการทดสอบ สมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

กรณีนี้ที่ 8 ปรับเปลี่ยนตัวแปรตามได้แก่ คุณภาพของงานสอบบัญชีเป็น 2 ระดับ และปรับเปลี่ยนตัวแปรอิสระได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของสำนักงานสอบบัญชีในอุตสาหกรรมของลูกค้า โดยทำการปรับเปลี่ยนจากการวัดค่าที่เป็นเชิงปริมาณมาเป็นเชิงกลุ่มเพื่อแบ่งกลุ่มให้ชัดเจนตามที่ได้กล่าวถึงในกรณีนี้ที่ 6

ตารางที่ 6.44 แสดงผลสรุปของจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	56	91.8
	Missing Cases	5	8.2
	Total	61	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		61	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

ตารางที่ 6.45 แสดงการระบุค่าตัวแปรตาม

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
other	0
going concern	1

ตารางที่ 6.46 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างโดยใช้ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	24.215	5	.000
	Block	24.215	5	.000
	Model	24.215	5	.000

ตารางที่ 6.47 แสดงสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรใน
สมการแบบโครงสร้าง

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	44.537	.351	.497

ตารางที่ 6.48 แสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างโดยใช้
Hosmer and Lemeshow Test

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	1.900	7	.965

ตารางที่ 6.49 แสดงสัดส่วนความถูกต้องในการพยากรณ์สมการแบบโครงสร้าง

Classification ^a

Observed		Predicted			
		binary audit quality		Percentage Correct	
		other	going concern		
Step 1	binary audit quality	other	19	7	73.1
		going concern	5	25	83.3
	Overall Percentage				78.5

a. The cut value is .500

ตารางที่ 6.50 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	90.0% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1								
D_AUSIZE	-3.798	1.809	4.406	1	.036	.022	.001	.440
D_EXPERT	-.945	.780	1.470	1	.225	.389	.108	1.401
D_CF	-1.693	.861	3.869	1	.049	.184	.045	.758
LOG_TENU	1.400	1.106	1.604	1	.205	4.055	.658	24.990
FEE	-.529	.256	4.277	1	.039	.589	.387	.897
Constant	5.294	1.965	7.263	1	.007	199.178		

a. Variable(s) entered on step 1: D_AUSIZE, D_EXPERT, D_CF, LOG_TENU, FEE.

จากตารางที่ 6.44 – 6.50 สามารถสรุปได้ว่าตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์หมี 56 บริษัท จากการทดสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมการแบบโครงสร้างพบว่าสมการแบบโครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความผันแปรระหว่างตัวแปรในสมการแบบโครงสร้างที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกได้ร้อยละ 49.7 และสมการแบบโครงสร้างที่ได้สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องรวมคิดเป็นร้อยละ 78.5 ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบยืนยันสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.51

ตารางที่ 6.51 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบยืนยัน

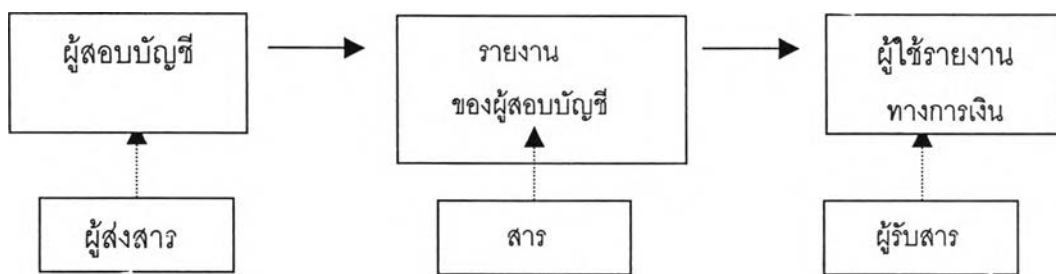
สมมติฐาน	ผลการทดสอบยืนยันที่ระดับความเชื่อมั่น 90%							
	กรณีที่ 1	กรณีที่ 2	กรณีที่ 3	กรณีที่ 4	กรณีที่ 5	กรณีที่ 6	กรณีที่ 7	กรณีที่ 8
H ₁ : ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับ คุณภาพของงานสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
H ₂ : ระยะเวลาของสำนักงานสอบบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทลูกค้า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับคุณภาพของงานสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
H ₃ : ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของสำนักงานสอบบัญชีในอุตสาหกรรมของบริษัทลูกค้า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับคุณภาพของงานสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
H ₄ : ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับ คุณภาพของงานสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ยอมรับ	ปฏิเสธ

ภาคผนวก ข

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรายงานของผู้สอบบัญชี

ความหมายของรายงานการสอบบัญชี

นิพนธ์ (2541) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับรายงานสอบบัญชีไว้ว่า รายงานการสอบบัญชี (Auditor's Report) หมายถึง การติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับการกระทำและข้อสรุปของผู้สอบบัญชีไปยังผู้ใช้ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน หน่วยงานราชการ และบุคคลทั่วไป หรือหมายถึงผลงานขั้นสุดท้ายของผู้สอบบัญชี เพื่อให้ ข้อสรุปเกี่ยวกับความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ในงบการเงินที่ของกิจการเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง

แผนภาพที่ 6.1 ความหมายของรายงานของผู้สอบบัญชี

ความสำคัญของรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานการสอบบัญชีเปรียบเสมือนเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและอธิบายถึงสิ่งที่ผู้สอบบัญชีได้กระทำลงไป และเป็นผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายจากกระบวนการตรวจสอบที่บุคคลภายนอกหรือผู้ใช้งบการเงินจะสามารถรับทราบได้ ผู้สอบบัญชีเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเสนอรายงานการสอบบัญชีเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงเจตนาเรื่องที่เขียนอยู่ในรายงานการสอบบัญชีว่ามีความสำคัญอย่างไร หน้าที่โดยตรงของผู้สอบบัญชีคือการที่ผู้สอบบัญชีได้ทำการตรวจสอบงบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมา โดยตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นจะพบว่ารายงานการสอบบัญชีก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านที่เกี่ยวกับการสร้างความโปร่งใสให้กับข้อมูลหรือรายงานทางการเงิน งบการเงิน และยังเป็นสิ่งที่สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจแก่ผู้ใช้งบการเงินได้อีกด้วย

แบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีต่าง ๆ ที่ผู้สอบบัญชีรวบรวมมาได้ด้วยการใช้วิธีการทดสอบ และวิธีการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีโดยครบถ้วนสมบูรณ์แบบจนเป็นที่พอใจของผู้สอบบัญชี จากนั้นผู้สอบบัญชีจึงแสดงความเห็นของตนต่องบการเงินที่ได้ตรวจสอบว่ามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้เพียงใด ดังนั้นความเห็นของผู้สอบบัญชีอาจแตกต่างกันสำหรับการตรวจสอบแต่ละราย

ความเห็นของผู้สอบบัญชีอาจจำแนกได้เป็น 4 แบบ ดังนี้

1 การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion)

เมื่อผู้สอบบัญชีพอใจว่างบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักบัญชีที่ได้รับการรับรองโดยทั่วไป ซึ่งได้ถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ หรือเมื่อผู้สอบบัญชีไม่ติดใจ หรือไม่สงสัย หรือไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ต่องบการเงินที่ตนได้ตรวจสอบ

2 การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข (Qualified Opinion)

เมื่อผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบงบการเงินได้อย่างเพียงพอตามมาตรฐานการสอบบัญชีทำให้ขาดหลักฐานบางส่วน หรือการที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าบางส่วนของงบการเงินไม่ถูกต้องตามควร หรืองบการเงินนั้นมิได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่ได้รับการรับรองโดยทั่วไป

3 การแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง (Adverse Opinion)

เมื่อผู้สอบบัญชีเห็นว่างบการเงินที่ตรวจสอบมิได้แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการโดยถูกต้องตามควรในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรืองบการเงินนั้นมิได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่ได้รับการรับรองโดยทั่วไป ซึ่งผู้สอบบัญชีจะต้องชี้แจง เหตุผลของสิ่งที่บกพร่องที่มีสาระสำคัญอย่างมากไว้ด้วย

4 การรายงานว่าไม่แสดงความเห็น (Disclaimer of Opinion)

เมื่อผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างเพียงพอตามมาตรฐานการสอบบัญชีในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ทำให้ไม่ได้หลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยว่างบการเงินที่ตรวจสอบมีความถูกต้องเพียงใด หรือมีความไม่แน่นอนในอนาคตอันอาจกระทบถึงฐานะการเงินของกิจการที่ทำการตรวจสอบอย่างร้ายแรง แต่ผู้สอบบัญชียังไม่อาจคำนวณได้ในขณะที่เสนอรายงานรวมถึงกรณีที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของกิจการด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรายงานของผู้สอบบัญชี

1 ประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 41 (พ.ศ. 2541) เรื่อง การลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีโดยการแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีวัตถุประสงค์ในการประกาศ คือ

1. เพื่อให้การลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ไปปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป

2. เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง (ผู้ใช้งบการเงิน) ได้ทราบถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อความถูกต้องและครบถ้วนของงบการเงิน และขอบเขตความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติงานตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน

3. เพื่อให้การควบคุมมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติในเรื่องการลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามที่ประกาศไว้ในประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 41 (พ.ศ. 2541) ข้อ 2 กำหนดไว้ว่า

2.1 การลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้อง

(1) ระบุถึงงบการเงินของกิจการที่ตรวจสอบสำหรับงวดบัญชีและวันสิ้นสุดงวดบัญชี และให้แจ้งในรายงานการสอบบัญชีด้วยว่าข้อมูลในงบการเงินดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารของกิจการ และผู้สอบบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นจากผลของการตรวจสอบ

(2) รายงานว่าได้ตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่เพียงใด โดยระบุถึงวิธีการตรวจสอบที่ใช้เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการแสดงความเห็น

(3) แสดงความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี ว่างบการเงินที่ตรวจสอบแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด (ถ้ามี) ของกิจการ โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่เพียงใด

2.2 การลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีอย่างไม่มีเงื่อนไข ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องทำรายงานการสอบบัญชีตามแบบ รายงานการสอบบัญชีท้ายประกาศนี้ ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องการเน้นข้อมูลและเหตุการณ์ซึ่งไม่กระทบต่อความเห็นของตน หรือกิจการที่ปิดบัญชีเป็นครั้งแรกนับแต่เริ่มดำเนินกิจการ หรือกิจการที่มีการเปลี่ยนรอบปีบัญชี หรือกิจการที่จัดทำงบการเงินเปรียบเทียบ ตั้งแต่สองปีขึ้นไป ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมแบบรายงานการสอบบัญชีให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบและขอบเขตการปฏิบัติงาน ในกรณีที่มีการจัดทำงบการเงินและ รายงานการสอบบัญชีเป็นภาษาต่างประเทศ ข้อความและรายงานของงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีนั้น ต้องถูกต้องครบถ้วนตรงกับข้อความและรายการของงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีที่ทำเป็นภาษาไทย

2.3 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีอย่างมีเงื่อนไข เมื่อเห็นว่ากรณีใดกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีต่อไปนี้ มีสาระสำคัญ

(1) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และหรือตามมาตรฐานการสอบบัญชี

(2) งบการเงินที่ตรวจสอบมิได้แสดงรายการและข้อมูลทางการเงินของกิจการโดยถูกต้องตามที่ควร ในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(3) งบการเงินที่ตรวจสอบมิได้เปิดเผยข้อความและรายการอย่างเพียงพอ อันอาจทำให้เกิดการหลงผิดหรือเสียหายแก่กิจการที่สอบบัญชีนั้นหรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

(4) บัญชีและงบการเงินที่ตรวจสอบมิได้จัดทำตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีผลกระทบต่อความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญของงบการเงิน

2.4 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีว่างงบการเงินไม่ถูกต้อง เมื่อเห็นว่ากรณีใดกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีตามข้อ 2.3 (2) (3) หรือ (4) มีสาระสำคัญมาก

2.5 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องลงลายมือชื่อโดยไม่แสดงความเห็นเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด (ถ้ามี) ของกิจการที่สอบบัญชานั้น เมื่อเห็นว่ากรณีใดกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีดังต่อไปนี้ มีสาระสำคัญมาก

(1) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดและ หรือตามมาตรฐานการสอบบัญชี

(2) มีปัญหาต่อการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ หรือมีความไม่แน่นอนอื่นในอนาคตอันอาจกระทบถึงฐานะการเงินของกิจการที่สอบบัญชีนั้น

2.6 ในกรณีที่ลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีอย่างมีเงื่อนไข หรือการแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง หรือไม่แสดงความเห็นให้ใช้แบบรายงานการสอบบัญชีตามข้อ 2.2 โดยแก้ไขเพิ่มเติม และระบุถึงสาเหตุหรือเหตุผล และผลกระทบถ้าคำนวณได้ไว้ในรายงานสอบบัญชีด้วย

2.7 ในกรณีที่ลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นต่อบทการเงินของกิจการที่เลิกหรือชำระบัญชี หรือของกิจการที่ไม่ได้ดำเนินการเพื่อนำผลกำไรแบ่งปันกัน หรือการลงลายมือชื่อรับรองในกรณีอื่นให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมแบบรายงานการสอบบัญชีตามข้อ 2.2 ให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานในรายงานของผู้สอบบัญชีตามที่ประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 41 (พ.ศ. 2541) ได้ประกาศไว้ นั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 700 เรื่อง รายงานของผู้สอบบัญชีต่อบทการเงินของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

2 ประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 40 (พ.ศ. 2541) เรื่อง แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องปฏิบัติตามมรรยาทของผู้สอบบัญชีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชี รับอนุญาตแห่งประเทศไทย

2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องวางแผนและปฏิบัติงานโดยใช้ วิจารณญาณในการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพต่อข้อมูลของกิจการ โดยคำนึงถึงสถานการณ์แวดล้อมที่มีอยู่อันอาจเป็นเหตุให้ข้อมูลในงบการเงินขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

3. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องกำหนดขอบเขตการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย โดยคำนึงถึงข้อกำหนดขององค์กรหรือหน่วยงาน หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องกับ วิชาชีพ ข้อกำหนดของกฎหมาย หนังสือตอบรับงานสอบบัญชี

ในกฎกระทรวงว่าด้วยมารยาทของผู้สอบบัญชีมีข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการการเสนอความเห็นของผู้สอบบัญชี ดังนี้

ข้อ 1 (ง) ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบการเงินที่ตนลงลายมือชื่อรับรองในรายงาน โดยการแสดงความเห็น ซึ่งอาจทำให้เกิดการหลงผิดและอาจเสียหายแก่กิจการที่สอบบัญชีนั้นหรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 2 (ค) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานโดยการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการคาดคะเนรายการใด ๆ ของกิจการที่ตนรับสอบบัญชี เว้นแต่เป็นการสอบบัญชีหรือสอบทานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

ข้อ 2 (ง) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานโดยการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการสอบบัญชีของกิจการใดที่ตนมิได้ปฏิบัติงานสอบบัญชี หรือควบคุมการสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

ข้อ 2 (ฉ) ให้บันทึกความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี เมื่อปรากฏว่ากิจการที่ตนรับสอบบัญชีนั้นที่การปฏิบัติที่ขัดหรือแย้งกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและมีผลกระทบที่สำคัญต่องบการเงิน

ข้อ 2 (ช) การลงลายมือชื่อรับรองโดยการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชี โดยมีเงื่อนไขหรือไม่แสดงความเห็น หรือโดยแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง ต้องแสดงเหตุผลไว้ในรายงานนั้นด้วย

รูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชี

1 รายงานแบบมาตรฐาน

ส่วนใหญ่รายงานของผู้สอบบัญชีจะเป็นแบบมาตรฐาน หรือแบบไม่มีเงื่อนไข โดยผู้สอบบัญชีจะใช้รายงานแบบมาตรฐานได้ก็ต่อเมื่อได้ตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีแล้ว และได้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นว่างบการเงินแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

2 รายงานแบบอื่น (กรณีที่ต้องเปลี่ยนแปลงข้อความในรายงานตามแบบมาตรฐาน)

ในบางกรณีผู้สอบบัญชีอาจต้องออกรายงานแสดงความเห็นต่องบการเงินที่ตรวจสอบในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากรูปแบบมาตรฐาน ได้แก่ การที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข การที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นว่าลงการเงินไม่ถูกต้อง และการที่ผู้สอบบัญชีไม่แสดงความเห็น

กรณีที่ต้องเปลี่ยนแปลงข้อความในรายงานตามแบบมาตรฐานอาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- 2.5.2.1 ขอบเขตการตรวจสอบถูกจำกัด ทำให้ผู้สอบบัญชีไม่อาจหาหลักฐานที่เหมาะสมเพียงพอ เพื่อประกอบการแสดงความเห็น
- 2.5.2.2 บางส่วนของงบการเงินไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป
- 2.5.2.3 มีความไม่สม่ำเสมอในการใช้หลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชี
- 2.5.2.4 เปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอ
- 2.5.2.5 บัญชีและงบการเงินที่ตรวจสอบมิได้จัดทำตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีผลกระทบต่อความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญของงบการเงิน
- 2.5.2.6 มีความไม่แน่นอนในอนาคตที่มีสาระสำคัญ และอาจกระทบต่องบการเงิน เช่น กิจการมีปัญหาเรื่องการค้าค้างอยู่ต่อไป (Going Concern)

นอกจากความแตกต่างเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึงจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงข้อความในรายงานตามแบบมาตรฐานแล้ว ยังพบว่าระดับความมีสาระสำคัญยังเป็นเหตุผลอีกประการที่จะส่งผลให้รูปแบบในการรายงานแตกต่างกันด้วย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวอมลยา โกศัยกานนท์
วัน เดือน ปี เกิด : 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522
ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี : บัญชีบัณฑิตเกียรติคุณอันดับ 1 คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2545